

Valtioneuvoston asetus valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettavista vähimmäistiedoista

Asetuksen tausta ja pääsisältö.

Valtionavustustoiminnan uudesta yhtenäisestä tietovarannosta säädetään valtionavustuslain 6 a luvussa. Lukuun sisältyvän lain 32 a §:n 1 momentin mukaan valtionavustuksiin liittyvien tietojen kokoamista ja hallinnointia varten on valtionavustustoiminnan tietovaranto. Valtiokonttori tuottaa tietovarantoon liittyen seuraavat palvelut:

- 1) valtionavustushakujen julkaisemista ja asiointia koskevat palvelut (haeavustuksia.fi);
- 2) valtionavustustietojen julkaisemista ja käyttöä koskevat palvelut (tutkiavustuksia.fi);
- 3) valtionavustusten käsittelyä ja hallintaa koskevat palvelut (hallinnoivustuksia.fi).

Valtionavustuslain 32 a §:n 2 momentin mukaan valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennetaan valtionavustuksen hakemista, myöntämistä, maksamista, käyttöä ja valvontaa sekä palauttamista ja takaisinperintää koskevat tiedot, jotka ovat tarpeellisia tässä laissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi. Tietovarantoon tallennettavista vähimmäistiedoista sekä tietojen tallentamisajasta ja tallentamistavasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Uuden tietovarannon tavoitteena on varmistaa, että kaikkien valtionapuviranomaisten tai lain nojalla muiden valtionavustuksia myöntävien julkistamia valtionavustushakuja koskevat vähimmäistiedot löytyvät haeavustuksia.fi-palvelusta ja valtionavustuspäätöksiä koskevat vähimmäistiedot löytyvät tutkiavustuksia.fi-palvelusta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin näiden vähimmäistietojen laadusta ja kattavuudesta siten, että valtionavustuksia koskeva tietosisältö on riittävän kattavaa sekä laadultaan ja sisällöltään yhtenäisesti käytettävissä.

Valtionavustuslain 32 a §:n 3 momentin nojalla valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä saa käyttää edellä 3 kohdassa säädetyn palvelun sijasta omaa valtionavustusten käsittelyyn ja hallintaan tarkoitettua järjestelmäänsä, jos se kykenee vastaamaan valtionavustuslain 6 a luvussa säädettyistä henkilötietojen käsittelyä sekä tietojen säilytystä ja arkistointia koskevista velvoitteista. Tällöin valtionapuviranomaisen tai muun valtionavustuksen myöntäjän on kuitenkin tallennettava haettaviksi julistamiaan valtionavustuksia ja tekemiään valtionavustuspäätöksiä koskevat vähimmäistiedot valtionavustustoiminnan tietovarantoon. Tämä tietojen tallentamisvelvoite tulisi voimaan yleisesti vuoden 2023 alusta. Ehdotettava asetus koskee siten käytännössä ainoastaan niitä valtionavustusviranomaisia tai lain nojalla muita valtionavustuksia myöntäviä, jotka käyttäisivät hallinnoivustuksia.fi -palvelun sijasta omaa järjestelmäänsä. Muiden valtionapuviranomaisten ja valtionavustuksia myöntävien osalta valtionavustustoiminnan tietovarantoon olisi mahdollista tallentaa kaikki valtionavustusprosessin yhteydessä syntyvät tiedot ja asiakirjat ilman, että niiden tietojen sisältöä erikseen tarkemmin säänneltäisiin.

Valtionavustuslain 1 §:n 3 momentin muutoksen nojalla valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevia lain 32 a – 32 c §:ien säännöksiä sovelletaan myös Suomen ulkopuolella käytettäväksi

myönnettyihin valtionavustuksiin, joiden saajana on vieras valtio tai sen toimielin taikka valtioiden välinen kansainvälinen järjestö. Näissä erityistapauksissa valtionavustuksiin ei liity valtionavustushakua eikä asiassa tehdä tavanomaista valtionavustuspäätöstä vaan erityinen valtionavustusta koskeva hallintosopimus. Näihin valtionavustuksiin ei myöskään sovelleta valtionavustuslain säännöksiä, jotka koskevat valtionavustuksen käyttöä ja valvontaa, valtionavustuksen palauttamista ja takaisinperintää tai tietojensaantia ja tietojen luovuttamista. Tästä syystä näiden valtionavustusten osalta valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettavien tietojen laajuus olisi erityistyyppinen ja olennaisesti suppeampi kuin muissa valtionavustuksissa.

Asetuksen valmistelun yhteydessä on ollut esillä myös ajatus siitä, että valtionavustustoiminnan arvioimiseksi ja kehittämiseksi tietovarantoon edellytettäisiin tallennettavaksi myös eräitä valtionavustuspäätösten yleistä lukumäärää koskevia vähimmäistietoja. Tällaisen tiedonkeruun on kuitenkin arvioitu merkitsevän suhteellisen suurta työmäärää esimerkiksi niille valtionapuviranomaisille, jotka hallinnoivat valtionavustuksia edelleen manuaalisesti. Lisäksi on arvioitu, että pelkästään kvantitatiivisilla lukumäärätiedoilla ei saataisi kaikilta osin sellaista merkityksellistä lisätietoa, jota voitaisiin hyödyntää valtionavustustoiminnan kehittämiseksi. Tästä syystä tämän tyyppisten lukumäärätietojen tallentamisvelvollisuudesta ei ehdoteta säännöstä asetukseen. Valtionavustustoiminnan arvioimiseksi ja kehittämiseksi olisi toisaalta erittäin tärkeää seurata ja arvioida jälkikäteen valtionavustustoiminnan tietovarannon toimivuutta. Tähän tarvittavien menettelyjen ja tiedonkeruun mahdollisuuksia ja toteutusvaihtoehtoja tulisi arvioida tarkemmin erikseen uudistuksen toimeenpanon ja seurannan yhteydessä.

Yleisenä tavoitteena on, että valtionavustuksia koskevat tiedot tallennettaisiin tulevaisuudessa vain yhden kerran julkiseen tietojärjestelmään siitä riippumatta, mistä valtionavustusjärjestelmästä tai valtionapuviranomaisesta on kyse. Tällaisena tietojärjestelmänä olisi lähtökohtaisesti hallinnoiavustuksia.fi –palvelu.

Asetuksessa ehdotettava valtionavustuksia koskeva tietojen sisältö liittyy erityisesti valtionavustustoiminnan tietovarannon käyttöönoton vaiheeseen vuonna 2022. Lähivuosina tietosisältöjen laadun parantuessa asetuksella säädettävä vähimmäistietojen sisältö todennäköisesti eräiltä osin laajenee. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ehdotettavaa asetusta on varauduttava tarkistamaan käyttöönottovaiheen aikana. Toisaalta pitkällä aikavälillä, kun yhä suurempi osa valtionapuviranomaisista ja lain nojalla muista valtionavustuksia myöntävistä siirtyisi käyttämään hallinnoiavustuksia.fi –palvelua, asetuksen kohderyhmä supistuisi ja olisi mahdollista arvioida uudelleen myös tallennettavien vähimmäistietojen tarpeellisuutta.

Tarkoituksena ei ole, että uudet valtionavustustoiminnan tietovarantoa koskevat säännökset muuttaisivat valtionavustuslain yleisiä säännöksiä, jotka koskevat valtionavustusten hakemus- ja päätösmenettelyä tai valtionavustustoiminnassa säädettyjä viranomaisten tiedonsaantioikeuksia ja –velvollisuuksia. Tämä merkitsisi sitä, että valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän tulisi erityisesti tietoja tallentaessaan ottaa huomioon tietojen julkisuutta tai salassa pitoa koskevat säännökset.

Uusilla säännöksillä ei ole tarkoitus muuttaa niitä viranomaisten velvollisuuksia, jotka koskevat valtionavustustoimintaa koskevien tietojen kääntämistä ruotsin kielelle. Tavoitteena kuitenkin on, että valtionavustustoiminnan tietovaranto tukisi haun ja hakulomakkeen sekä myös valtionavustuspäätösten tietojen syöttämisen aina suomeksi, ruotsiksi ja tarvittaessa englanniksi.

1 §. Valtionavustushakuja koskevat tietovarantoon tallennettavat tiedot.

Valtionavustustoiminnan tietovarantoon tulee toimittaa vähimmäistiedot kaikista valtionavustushauista, jotka valtionapuviranomainen valtionavustuslain 9 §:n 2 momentin mukaisesti julistaa haettavaksi. Haulla tarkoitettaisiin 1 momentin mukaan valtionavustustoimintaan kuuluvaa suunnitelmallista tai säädökseen perustuvaa toimintaa, jossa valtionapuviranomainen tai muu toimivaltainen toimija mahdollistaa tiettyyn yhteiskunnalliseen päämäärään tai käyttötarkoitukseen liittyvien valtionavustusten hakemisen. Haun määritelmä perustuu valtionavustustoiminnan hyväksytyyn sanastoon. Hakuja koskevia tietoja etsitään ja tutkitaan pääasiassa haeavustuksia.fi-palvelun kautta.

Ehdotettavan pykälän mukaan valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän olisi tallennettava haettavaksi julistamistaan valtionavustuksista valtionavustustoiminnan tietovarantoon seuraavat pakolliset tiedot:

- 1) Haun nimi
- 2) Haun kuvaus
- 3) Avustuslaji
- 4) Avustuksen mahdollinen saaja
- 5) Hakuajan tyyppi
- 6) Määräaikaisen haun alkamis- ja päättymisajankohta
- 7) Haun tavoitteet

Haun nimellä tarkoitetaan valtionavustusjärjestelmän vakiintunutta tai suunniteltua nimikettä, joka perustuu esimerkiksi säädöstasolla tai valtion talousarviossa käytettävään terminologiaan.

Haun kuvauksessa on mahdollista tiiviisti kuvata valtionavustuksen yleistä käyttötarkoitusta ja mahdollisia edellytyksiä tai rajoituksia valtionavustuksen myöntämiselle.

Valtionavustuslajit jakautuvat valtionavustuslain 5 §:n perusteella yleisellä tasolla joko yleisavustuksiin tai erityisavustuksiin. Yleisavustus voidaan myöntää valtionavustuksen saajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta. Erityisavustus voidaan puolestaan myöntää 1) investointiavustuksena aineellisen tai aineettoman hyödykkeen hankintaan; 2) hankeavustuksena kokeilu-, käynnistämisen-, tutkimus- tai kehittämishankkeeseen taikka muuhun tarkoitukseltaan rajattuun hankkeeseen; 3) apurahana, stipendinä tai avustuksena hakijan henkilökohtaiseen käyttöön tai hankkeeseen tai 4) muuna 1-3 kohdassa tarkoitettuun verrattavana erityisavustuksena.

Tarkoituksena on, että tietoja valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettaessa käytetään laissa säädettyä pääjaottelua yleisavustuksiin ja erityisavustuksiin kuitenkin siten, että investointiavustukset ja mahdollisesti myös apurahana myönnettävät valtionavustukset erotettaisiin muista erityisavustuksista.

Avustuksen mahdollisella saajalla tarkoitetaan niitä luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka voisivat asianomaista valtionavustusta koskevien säädösten tai esimerkiksi valtion talousarviossa päätettyjen linjausten perusteella olla avustuksen potentiaalisia saajia. Saajaa koskeva määrittely voisi tarkkuudeltaan käytännössä vaihdella merkittävästikin. Olisi myös mahdollista, että valtionavustus jo lähtökohtaisesti on tarkoitettu myönnettäväksi tietylle rajatulle hakijaryhmälle tai ääritapauksessa yksittäiselle hakijana olevalle yksilöidylle luonnolliselle henkilölle tai oikeushenkilölle.

Valtionavustusta koskevan hakuajan tyypillä tarkoitetaan jaottelua joko toistaiseksi voimassa olevaan hakuun tai määräajan voimassa olevaan hakuun. Määräaikaisten valtionavustushakujen osalta järjestelmään tulisi lisäksi tallentaa hakuajan tarkempi alkamis- ja päättymisajankohta.

Valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä asettaa haulle tavoitteet. Haun tavoitteiden yhdenmukaisen tulkinnan tukemiseksi hakuilmoituksessa tulee kuvata ja perustella haun yleistä taustaa ja tarvetta. Tausta ja tarve perustelevat haun kohdentamista ja rajausta, jota viranomaisen haulle asettamat tavoitteet edelleen täsmentävät. Tavoitteet sisältävät tietoa siitä, mitä avustuksen käytöllä tulisi saada aikaan eli mihin tarkoituksiin haettavaa avustusta voidaan hakea ja saada.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi erikseen, että valtionapuviranomaisen tai muun valtionavustuksen myöntäjän olisi lisäksi haun yhteydessä tallennettava sen verkkosivun osoite, joka sisältää lisätietoja haettavana olevasta valtionavustuksesta. Tieto olisi välttämätön, koska valtionavustuksen varsinainen hakeminen ja muu asiointi tapahtuisi valtionapuviranomaisen omassa palvelussa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että valtionapuviranomainen tai muu lain nojalla valtionavustuksia myöntävä voisi tallentaa haettavaksi julistamistaan valtionavustuksista valtionavustustoiminnan tietovarantoon muitakin kuin 1 momentissa säädettyjä vähimmäistietoja. Muiden tietojen tallentaminen perustuisi valtionapuviranomaisen tai muun valtionavustuksia myöntävän omaan harkintaan, jossa voitaisiin ottaa huomioon erityisesti tällaisten muiden tietojen saatavuus ja tietojen tallentamiseen liittyvät hyödyt. Käytännössä tällaiset muut tiedot voisivat alkuvaiheessa koskea esimerkiksi hakemusten arviointiperusteita tai avustuksen vakioehtoja. Edellytyksenä olisi luonnollisesti se, että tietovaranto tukisi ja mahdollistaisi myös sisällöltään tällaisten muiden tietojen tallentamisen.

2 §. Valtionavustushakemuksia ja –päätöksiä koskevat tietovarantoon tallennettavat tiedot

Tutkiavustuksia.fi –palvelun tarkoituksena on varmistaa sekä valtionavustushakuja että tehtyjä valtionavustuspäätöksiä koskevien tietojen saatavuus erilaisille kohderyhmille. Tällaiset tiedot koskisivat pääkohdittain seuraavia aiheita:

- 1) valtionavustushakuun liittyvät tiedot
- 2) valtionavustusasiaan liittyvät tiedot
- 3) valtionavustuksen hakijaa ja saajaa koskevat tiedot ja
- 4) avustuspäätöstä koskevat tiedot.

Valtionavustushakuun liittyvänä pakollisena tietona edellytettäisiin haun yksilöintitietoa.

Valtionavustusasiaan liittyvät pakolliset tiedot olisivat seuraavat:

- 1) Asianumero
- 2) Asian vireille tulon päivämäärä
- 3) Haettu euromääräinen avustus

Valtionavustuksen hakijaa ja saajaa koskevat pakolliset tiedot olisivat seuraavat:

- 1) Luonnollisen henkilön nimi ja henkilötunnus
- 2) Oikeushenkilön yritystunnus
- 3) Ulkomaisen avustuksen hakijan ja saajan nimi

Valtionavustuspäätöstä koskevat pakolliset tiedot olisivat seuraavat:

- 1) Päätöksen päivämäärä
- 2) Myönnetty euromääräinen avustus tai päätös avustuksen myöntämättä jättämisestä
- 3) Avustuksen käyttötarkoitus tai käyttötarkoituksen muutos
- 4) Avustuksen käytön alueellinen kohdentuminen
- 5) Avustuksen takaisinperintää koskevan lainvoimaisen päätöksen perusteella kulloinkin takaisin maksamatta olevan avustuksen euromäärä sekä takaisinperinnän peruste.

Haun yksilöintitiedolla tarkoitetaan valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän haettavaksi julistamaan valtionavustukseen liittyvää tietoa, joka saadaan haun vähimmäistietojen tallentamisen yhteydessä ja joka kytkee tiettyyn valtionavustushakuun ja sitä koskeviin myöhempiin valtionavustusasioihin liittyvät tiedot toisiinsa.

Valtionavustusasiaan liittyvänä pakollisena tietona tallennettaisiin jokaisen valtionavustuspäätöksen yksilöivä asianumero sekä asian vireille tulon päivämäärä ja haettu euromääräinen avustus, jotka perustuisivat avustuksen hakijan hakemukseen.

Valtionavustuksen hakijaa ja saajaa koskevat tiedot tarkoittaisivat joko hakijana olevan luonnollisen henkilön nimeä ja henkilötunnusta, hakijana olevan oikeushenkilön yritystunnusta tai ulkomaisen avustuksen saajan nimeä.

Valtionavustuspäätöstä koskevat tiedot tarkoittaisivat ensinnäkin päätöksenteon päivämäärää siitä riippumatta, minkä sisältöisestä valtionavustuspäätöksestä olisi kyse. Valtionavustuksen myöntämistä koskevan päätöksen tiedot tarkoittaisivat lisäksi myönnetyn euromääräisen avustuksen suuruutta, avustuksen käyttötarkoitusta ja mahdollista avustuksen käytön tarkempaa alueellista kohdentumista. Kielteistä valtionavustuspäätöstä koskevana tietona olisi ainoastaan tieto avustuksen myöntämättä jättämisestä. Valtionavustustoiminnan tietovarantoa kehitettäessä voidaan arvioida tarkemmin, tulisiko esimerkiksi kielteisen valtionavustuspäätöksen perustetta koskeva tieto tallentaa tarkemmin tietovarantoon.

Avustuksen käyttötarkoitusta koskeva tieto perustuisi lopullisen valtionavustuksen myöntämistä koskevan päätöksen sisältöön. Avustuksen alueellisella käyttötarkoituksella ei olisi kaikissa yksittäisissä valtionavustuspäätöksissä olennaista merkitystä, mutta toisaalta esimerkiksi laajoihin alueellisiin kehittämishankkeisiin käytettävissä avustuksissa tai investointiavustuksissa alueellista käyttötarkoitusta koskevalla tiedolla voisi olla suurikin käytännön arvo.

Valtionavustuspäätös voi yksittäistapauksessa tarkoittaa myös valtionavustuksen myöntämistä tarkoittavan päätöksen jälkeen tapahtuvaa erillistä päätöstä esimerkiksi alkuperäisen päätöksen mukaisen valtionavustuksen käyttötarkoituksen tai käytön ehtojen tarkistamisesta, valtionavustuksen suuruuden tarkistamisesta, siirrosta toiselle saajalle tai päätöstä valtionavustuksen maksatuksesta, maksatuksen keskeytyksestä tai takaisin perimisestä. Valtionavustustoiminnan tietovarantoon tulisi tallentaa merkittävimmät tiedot myös näistä valtionavustuspäätöksistä, jotta tietovarannolle asetetut tavoitteet sekä yleisen julkisuusperiaatteen että viranomaisten välisen tiedonkulun tehostamiseksi voitaisiin saavuttaa. Tällaisia tietoja olisivat ehdotettavan 2 §:n mukaan avustuksen käyttötarkoituksen muutos sekä avustuksen takaisinperintää koskevan lainvoimaisen päätöksen perusteella kulloinkin takaisin maksamatta olevan avustuksen euromäärä ja takaisinperinnän peruste. Takaisinperintäpäätösten osalta tietoja ei siten edellytettäisi tallennettavaksi vielä siinä vaiheessa, kun alkuperäinen päätös on tehty ja valtionavustuksen saajalla on mahdollisuus suorittaa takaisinperittävä valtionavustus tai päätös ei muusta syystä olisi tullut lainvoimaiseksi. Tarkoituksena on siten rajoittaa tietojen tallentamisvelvollisuus ainoastaan niihin

tietoihin, joilla on olennaista merkitystä takaisinperintäprosessin kannalta. Toisaalta, jos valtionavustuksen saaja ei suorittaisi valtionavustusta takaisin määräaikaan mennessä, olisi tietovarannon toiminnan kannalta tärkeää, että takaisinperintäpäätöksestä tallennettaisiin säädetyt tiedot mahdollisimman nopeasti tietovarantoon. Takaisinperinnän perusteena käytettäisiin valtionavustuslain 21 ja 22 §:ssä säädettyjä perusteita.

Eräiltä osin alkuperäisen valtionavustuspäätöksen jälkeen tehtävien valtionavustuspäätösten tiedot voitaisiin tallentaa tarkistamalla kyseiseen valtionavustusasiaan aiemmin tallennettuja tietoja. Tällaisia tietoja olisivat esimerkiksi avustuksen suuruuden tarkistaminen tai avustuksen saajan vaihtuminen.

Yleisten valtionavustustoiminnan kehittämistä koskevien tavoitteiden mukaan tiettyä valtionavustusta koskevat tiedot tulisi lähtökohtaisesti tallentaa ainoastaan yhteen julkiseen tietojärjestelmään, josta tietojen tulisi tarvittaessa olla siirrettävissä mahdollisiin muihin tietojärjestelmiin. Valtionavustustoiminnan tietovarannon käyttöönotto- ja siirtymävaiheessa tätä tavoitetta ei voida kaikilta osin saavuttaa. Tietovarantoa koskevan lainsäädäntöuudistuksen yhteydessä on lähtökohtana, että näihin erillisiin tietojärjestelmiin tallennettavat tiedot, jotka vastaisivat sisällöltään asetuksessa säänneltäviä tietoja, tulisi tallentaa erikseen myös valtionavustustoiminnan tietovarantoon. Erillisiin tietojärjestelmiin sisältyvät tiedot olisivat kuitenkin yksityiskohtaisempia ja kattavampia, joten valtionavustustoiminnan tietovarannossa tulisi olla tallennettuna tieto niistä muista tietojärjestelmistä, joissa valtionavustusta koskevia tietoja on tallennettuna. Tästä syystä ehdotettavan 2 momentin perusteella valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän olisi valtionavustusasiaa koskevien tietojen yhteydessä tallennettava tieto muista tietovarannoista, joihin on lakisääteisen velvoitteen nojalla tallennettu kyseistä avustusasiaa koskevia tietoja.

Myönnettyjä valtionavustuksia koskevien tietojen kattavuuden, saatavuuden ja laadun voidaan arvioida kehittyvän lähivuosina samalla tavoin kuin valtionavustusten hakuvaiheeseen liittyvien tietojen. Tästä syystä pykälän 3 momentissa ehdotetaan, että valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä voisi edellä säänneltävien vähimmäistietojen lisäksi tallentaa valtionavustustoiminnan tietovarantoon muitakin tarpeelliseksi katsomiaan tietovarannon tukemia tietoja. Tällaisia tietoja voisivat olla esimerkiksi myönnetyn avustuksen perustelut ja avustuksen käyttöaika. Myönnettyjä valtionavustuksia koskevien tietojen jäsentely ja sääntely vastaisi siten edellä 1 pykälässä ehdotettavaa valtionavustushakuja koskevien tietojen jäsentelyä vähimmäistietoihin ja sen lisäksi valtionapuviranomaisen oman harkinnan perusteella tallennettaviin muihin tietoihin.

Myönnettyjä valtionavustuksia koskevat tietovarannon tiedot vastaisivat tavoitetilassa valtionavustustoiminnan eri intressiryhmien eriteltyihin kysymyksiin. Esimerkiksi viranomaisten näkökulmasta hyödyllisiä tietoja olisivat se, paljonko avustuksia on myönnetty tai jäänyt myöntämättä, millaisia hakuja muilla valtionapuviranomaisilla tai lain nojalla muilla valtionavustuksia myöntävillä on ollut ja millaista toimintaa tai millaisia hankkeita on rahoitettu. Tiedot voisivat myös auttaa löytämään uusia potentiaalisia hakijatahoja. Vastaavasti esimerkiksi hakijan näkökulmasta hyödylliset tiedot voisivat koskea omaa avustushistoriaa tai sitä, millaisiin käyttötarkoituksiin avustuksia on myönnetty muille hakijoille. Tiedot voisivat myös esimerkiksi auttaa tunnistamaan muita toimijoita, joiden kanssa valtionavustustoiminnassa voisi syntyä synergiahyötyjä. Vastaavan tyyppisiä eriteltyjä tietoja olisi mahdollista antaa myös esimerkiksi valtionavustustoiminnan tutkijoiden, tiedotusvälineiden tai kansalaisten käytettäväksi.

Valtionavustuslain 7 §:n 3 momentin mukaan valtionavustus voidaan myöntää saajalle sen omaan toimintaan tai hankkeeseen taikka käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen. Jos valtionavustus myönnetään käytettäväksi valtionavustuspäätöksen mukaista käyttötarkoitusta toteuttavan muun kuin saajan toiminnan tai hankkeen avustamiseen, valtionavustuksen saajan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista toimintaa tai hanketta toteuttavan kanssa. Tämän tyyppisestä valtionavustustoiminnasta ja erityisesti sopimukseen liittyvästä toiminnan tarkemmasta sisällöstä ei nykytilanteessa ole saatavissa tarkempia tietoja. Tästä syystä näihin ns. välittäjäorganin käyttöön liittyvistä valtionavustuksista ja niiden erityistiedoista ei ehdoteta säädettäväksi asetuksessa tarkemmin. Pidemmällä aikavälillä olisi kuitenkin valtionavustustoiminnan kehittämisen yleisten tavoitteiden mukaista, että myös tämän tyyppiisiin valtionavustuksiin liittyviä tarkempia tietoja voitaisiin tallentaa valtionavustustoiminnan tietovarantoon.

3 §. Eräistä ulkomailla käytettäväksi myönnettyistä valtionavustuksista tietovarantoon tallennettavat tiedot

Valtionavustuslain 1 §:n 3 momentissa säädetään Suomen ulkopuolella käytettäväksi myönnettävistä valtionavustuksista. Jos tällaisen valtionavustuksen saajana on vieras valtio tai sen toimielin taikka valtioiden välinen kansainvälinen järjestö, valtionavustukseen sovelletaan ainoastaan lain 5-8 §:ää sekä 11 §:n 5 momenttia. Valtionavustustoiminnan tietovarannon käyttöönottoa koskevan hallituksen esityksen yhteydessä valtionavustuslain 1 §:n 3 momenttia on tarkistettu siten, että mainittuihin valtionavustuksiin sovellettaisiin myös valtionavustuslain uusia 32 a – 32 d §:iä. Käytännössä mainituissa valtionavustuksissa noudatetaan useilta osin tavanomaisista valtionavustuksista poikkeavia menettelyjä ja käytäntöjä. Näissä valtionavustuksissa ei esimerkiksi ole erillistä hakuvaihetta, vaan valtionapuviranomainen solmii suoraan valtionavustuksen saajan kanssa erityisen hallintosopimuksen. Tästä syystä näiden valtionavustusten osalta valtionavustustoiminnan tietovarantoon tallennettavien tietojen luonne olisi toisen tyyppinen ja tietosisältö kokonaisuutena suppeampi kuin muissa valtionavustuksissa.

Tallennettavista tiedoista säädettäisiin erikseen asetuksen 3 §:ssä. Sen mukaan asetuksen 1 ja 2 §:ä ei sovellettaisi valtionavustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuihin Suomen ulkopuolella käytettäväksi myönnettyihin valtionavustuksiin, joiden saajana on vieras valtio tai sen toimielin taikka valtioiden välinen kansainvälinen järjestö. Näiden valtionavustusten osalta valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän olisi tallennettava valtionavustustoiminnan tietovarantoon seuraavat tiedot:

- 1) Asianumero
- 2) Avustuksen saajan nimi
- 3) Avustuksen suuruus
- 4) Avustusta koskevan hallintopäätöksen päivämäärä
- 5) Avustuksen käyttötarkoitus

4 §. Tietojen tallentamisen aikataulu

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tarkemmin 1 – 3 §:ssä tarkoitettujen tietojen tallentamisaikaa koskevasta velvoitteesta. Aikatauluvelvoitteen sääntely riippuisi eri tyyppisten tietojen osalta siitä, kuinka suuri intressi eri sidosryhmillä on tietojen saatavuuteen ja toisaalta myös viranomaisten näkökulmasta riittävästä ajasta tiedon tallentamisvelvoitteen täyttämiseen.

Asetuksen 1 §:ssä säädettyt avustushakuja koskevat tiedot tulisi tallentaa viimeistään valtionavustuksen haettavaksi julistamisen yhteydessä. Tarkoituksena on, että eri sidosryhmät saisivat palvelun kautta mahdollisimman nopeasti käyttöönsä tiedot kaikista uusista valtionavustushauista. Valtionapuviranomainen tai muu lain nojalla valtionavustuksia myöntävä voisi samanaikaisesti, mutta ei aiemmin, julkistaa tiedot myös esim. oman erillisen palvelunsa kautta.

Asetuksen 2 §:ssä säädettyt valtionavustusten julkaisemista ja käyttöä koskevat tiedot samoin kuin asetuksen 3 §:ssä säädettyjen valtionavustusten tiedot tulisi tallentaa viivytyksettä sen jälkeen, kun valtionavustuspäätös tai avustusta koskeva hallintopäätös on tehty. Tavoitteena on, että valtionavustustoiminnan tietovarannon sisältöä pyrittäisiin pitämään mahdollisimman hyvin ajantasaisena siten, että valtionavustusten päätöksentekoon liittyvien tietojen tallentaminen tapahtuisi niin nopeasti kuin se tiedon käsittelyyn ja tallentamiseen liittyvien teknisten edellytysten puolesta olisi mahdollista. Tähän pyrittäisiin erityisesti valtionapuviranomaisten ja muiden valtionavustuksia myöntävien toiminnan seurannalla ja tuella sekä tietovarannon toiminnan ja käytettävyyden kehittämällä. Käytännössä tietojen tallentamisen aikataulu ja nopeus voisi vaihdella jossain määrin riippuen valtionapuviranomaisen tai muun valtionavustuksen myöntäjän olemassa olevan tiedonhallintajärjestelmän kehittyneisyydestä. Eräissä tapauksissa valtionavustuspäätöksiä ja valtionavustusten hallintosopimuksia koskevien tietojen tallentaminen edellyttäisi vielä manuaalisesti suoritettavia toimenpiteitä, mikä osaltaan viivästyttäisi tietojen tallentamista. Pykälässä ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi erikseen tietojen tallentamisen määräajan enimmäispituudesta. Valtionavustustiedot myönnettyistä valtionavustuksista tai kielteisistä valtionavustuspäätöksistä taikka ulkomailla käytettäväksi myönnettyistä 3 §:ssä tarkoitetuista valtionavustuksista ja niitä koskevista hallintopäätöksistä tulisi tallentaa valtionavustustoiminnan tietovarantoon viimeistään kolmen kuukauden kuluttua valtionavustuspäätöksen tekemisestä.

5 §. Tietojen tallentamistapa

Tietojen tallentamiseen olisi lähtökohtaisesti kaksi tapaa, joko manuaalisesti käyttöliittymän kautta siirtotiedostolla tai automaattisesti rajapinnan kautta. Tallentamistavan sääntely riippuisi uuden tietojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä yhtäältä tiedon luonteesta ja toisaalta niistä teknisistä edellytyksistä, jotka tulee ottaa käytännössä huomioon tallentamisen asianmukaisen järjestämisen varmistamiseksi. Pykälässä ehdotetaan, että valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän tulisi tallentaa 1 §:ssä tarkoitettut tiedot manuaalisesti käyttöliittymän kautta sekä 2 ja 3 §:ssä tarkoitettut tiedot joko manuaalisesti käyttöliittymän kautta siirtotiedostolla tai automaattisesti rajapinnan kautta.

Tietojen tallentaminen manuaalisesti käyttöliittymän kautta tarkoittaa menettelyä, jossa valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä muodostaa siirtotiedoston, joka sisältää perustiedot hakemusasioista. Siirtotiedosto on ennalta määritellyn mallin mukainen taulukkomuotoinen tiedosto (esim. Excel/CSV), jossa tutkiavustuksia.fi -palvelun tietomallin mukaiset tiedot voidaan listata omille riveilleen ja sarakkeilleen. Siirtotiedoston tulee sisältää tietojen pakollisuus -kohdan mukaiset perustiedot kaikista hakemusasioista, jotka ovat joko uusia tai joissa osa toimitetuista tiedoista on muuttunut edellisen siirtotiedoston jälkeen.

Valtionavustusten julkaisemista ja käyttöä koskevat valtionavustustoiminnan haku- ja hakemuskäärät sekä valtionavustuspäätöksiä koskevat tietomäärät ovat suuria. Jos valtionapuviranomaisen tai lain nojalla muun valtionavustuksia myöntävän käyttämän

tietojärjestelmän elinkaari ja tekninen toteutus sen mahdollistavat, voi valtionapuviranomainen tai muu avustuksen myöntäjä rakentaa tietojärjestelmäänsä integraation, jonka avulla hakemusasioden perustietoja voidaan toimittaa automaattisesti suoraan tutkiavustuksia.fi -palvelun rajapintaan, joka ottaa tiedot vastaan ja päivittää ne tietovarantoon.

6 §. Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1. . 2022. Ne pilottihankkeina toimivat valtionapuviranomaiset, jotka ottaisivat valtionavustustoiminnan tietovarannon ja siihen liittyvän hallinnoivustuksia.fi -palvelun käyttöön jo vuoden 2022 aikana, tallentaisivat asetuksen edellyttämät tiedot tietovarantoon automaattisesti valtionavustusasioiden hallinnoinnin yhteydessä. Muille valtionapuviranomaisille tai lain nojalla valtionavustuksia myöntäville säädetty tietojen tallentamisvelvoite tulee voimaan 1.1.2023 alkaen valtionavustuslain 6 a luvun voimaantulosäännöksen mukaisesti. Velvoite koskee siten käytännössä sellaisiin valtionavustushakuihin liittyviä tietoja, jotka on julkaistu haeavustuksia.fi -palvelussa 1.1.2023 jälkeen. Valtionapuviranomainen tai lain nojalla muu valtionavustuksia myöntävä voi kuitenkin uudistuksen siirtymävaiheessa vuoden 2022 loppupuolella julistaa haettavaksi sellaisia valtionavustuksia, joita koskevat päätökset tehdään vasta vuoden 2023 aikana. Tällaisissa tapauksissa olisi tarkoituksenmukaista, että valtionapuviranomainen tai muu valtionavustuksia myöntävä voisi tallentamisvelvoitteen voimaantultua tallentaa valtionavustustoiminnan tietovarantoon valtionavustustietojen lisäksi takautuvasti myös samoihin päätöksiin liittyvät valtionavustushakuja koskevat tiedot. Tästä mahdollisuudesta ehdotetaan erikseen säädettäväksi voimaantulosäännöksen 2 momentissa. Tässä tapauksessa asetuksen 4 §:n mukaista tietojen tallentamisaikaa koskevaa säännöstä ei sovellettaisi.

Jo ennen uudistuksen voimaantuloa tehtyihin valtionavustuspäätöksiin liittyviä valtionavustustietoja tulisi voida hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti. Tavoitetilana on, että valtionavustustoiminnan tietovarantoon saataisiin tallennettua myös vanhojen valtionavustusasioiden perustietoja mahdollisimman kattavasti, vaikka samalla jouduttaisiin tinkimään tiedon laadusta. Tämä tarkoittaisi käytännössä lähinnä sitä, että valtionapuviranomaiset tai lain nojalla muut valtionavustuksia myöntävät voisivat oman harkintansa perusteella tallentaa tietovarantoon myös ennen vuoden 2023 alkua tehtyihin valtionavustuspäätöksiin tai valtionavustuksia koskeviin hallintopäätöksiin liittyviä tietoja. Tällöin ei sovellettaisi asetuksen 4 §:n mukaista tietojen tallentamisaikaa koskevaa säännöstä. Tästä mahdollisuudesta ehdotetaan säädettäväksi erikseen voimaantulosäännöksen 3 momentissa.